

تعاون، سال بیستم، شماره ۲۱۲، اسفند ۱۳۸۸

راهکارهای تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون مطالعه موردی استان گلستان^۱

حسینعلی سرگزی^۲، اصغر باقری^۳، غلامرضا خوش فر^۴

چکیده

این تحقیق با هدف شناسایی راهکارها و موانع تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون استان گلستان در سال ۱۳۸۷ به اجرا در آمده است. از آنجا که کاهش هزینه‌های جاری بخش تعاون به نوعی به افزایش نقدینگی این بخش کمک می‌کند، راههای کاهش این هزینه نیز در مقاله حاضر بررسی شده است. جامعه آماری این تحقیق ۳۱۳ نفر شامل تمامی کارشناسان و رهبران محلی در تعاونیه‌های فعال و نیمه فعال می‌باشد. روش تحقیق، پیمایشی و روش جمع‌آوری

۱. هزینه اجرای این پژوهش از محل اعتبارات اداره کل تعاون استان گلستان تأمین شده است.

۲. دانشجوی دوره دکترای مدیریت آموزشی دانشگاه دولتی تاجیکستان e-mail: has1339@gmail.com

۳. دانشجوی دوره دکترای مدیریت آموزشی دانشگاه دولتی تاجیکستان

۴. عضو هیئت علمی دانشگاه مازندران

داده‌ها ترکیبی از دو شیوه میدانی و اسنادی است. داده‌های مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه (محقق ساخته) جمع‌آوری شده و با استفاده از فنون موجود در آمار توصیفی (ترسیم جداول توزیع فراوانی یک بعدی و دو بعدی) مورد توصیف و تحلیل قرار گرفته‌اند. از مهمترین نتایج تحقیق می‌توان به کم توجهی به فرهنگ کار جمعی، عدم استفاده از تجربیات افراد خلاق و کارآفرین، ناهماهنگی قوانین بخش تعاون با قوانین سایر دستگاهها اشاره نمود. با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود اداره کل تعاون استان در جهت ایجاد تعاونیهای بزرگ، تشکیل اتحادیه و اتاق تعاون و برگزاری دوره‌های آموزشی به منظور آشنایی با روشهای حسابداری نوین اقدامات بایسته را به مورد اجرا گذارد.

کلیدواژه‌ها:

تعاونیها، نقدینگی، روش اسنادی، روش پیمایشی، استان گلستان

مقدمه

همکاری، مساعدت و مشارکت در بین تمامی جوامع انسانی پدیده‌ای معمول و مرسوم بوده است. مطابق نظر مردم‌شناسان فرهنگی، اگر همکاری و مساعدت بین انسانها وجود نداشت تمدن و فرهنگ بشری نمی‌توانست تا این میزان رشد و پیشرفت نماید؛ به عبارتی همکاری در ذات حیات اجتماعی وجود داشته و تنها در دوره‌های مختلف شکل و ساختار آن دگرگون شده است. بررسی تاریخ ایران و به تبع آن تاریخ گلستان نشاندهنده این واقعیت می‌باشد که همکاری و همیاری در تمامی دوره‌ها بین ساکنان روستاها وجود داشته است. این همکاری در جهت انجام فعالیتهای کشاورزی به هنگام کشت، داشت و برداشت محصولات و ساخت و ساز مسکن به صورت گروهی و تحت عنوان نظام همیاری که به آن «یاوری» می‌گفتند، انجام می‌گرفت. این همکاری در مراسم شادی و حتی عزاداری نیز مرسوم بوده و به طور گسترده انجام می‌شده است.

در مجموع می توان گفت در ایران و به تبع آن در استان گلستان با وجود تفاوت قومی و مذهبی، نظامهای همیاری وجود داشته و انجام امور به صورت مشارکتی انجام می گرفته است. با فروپاشی نظام سنتی و تغییر نظام تولید از حالت معیشتی و نیمه معیشتی به نظام تولید مبتنی بر بازار و افزایش ارتباط جوامع با یکدیگر و اثرگذاری تفکرات فردگرایانه در جوامع روستایی و شهری، مسئله همیارهای سنتی تا حدود زیادی کاهش یافته است. با توجه به فضای به وجود آمده پس از اصلاحات ارضی و به تعبیر دقیقتر بعد از دهه ۵۰ هجری شمسی، شرایط برای رشد و گسترش تعاونیها فراهم شد و تعاونیها به شکل نظام مند در بخشهای مختلف شکل گرفتند به طوری که در طول اجرای قانون اصلاحات ارضی تعداد ۸۰۰۰ شرکت تعاونی روستایی در نقاط روستایی کشور تشکیل شد.

در تعاونیها مسئله خرید برابر سهام برای ایجاد تعاونی به عنوان یکی از پیش شرطهای تشکیل تعاونی مطرح بوده و افراد متقاضی برای اینکه بتوانند در تعاونی عضو باشند، باید بخشی از نقدینگی شرکت را فراهم نمایند؛ در حالی که به دلیل کاهش زمینه ها و شیوه های همیاری در سالهای اخیر، توانایی اعضای تعاونیها برای تأمین نقدینگی به شدت کاهش یافته و لازم است تدابیری برای رفع این معضل اندیشید.

شناخت نحوه همیاری سنتی در گذشته و حال، آشنایی با ویژگیهای فرهنگی و مذهبی و آگاهی از دیدگاههای افراد مطلع و رهبران محلی، موجب شناسایی بهتر راههای جلب مشارکت افراد متقاضی تشکیل تعاونی در زمینه تأمین نقدینگی این بخش می گردد. همچنین با آسیب شناسی شیوه های مشارکت می توان مناسبترین راه های تأمین نقدینگی را در بخش تعاون بررسی کرد.

هدف کلی این پژوهش نیز شناسایی راه های تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون استان گلستان می باشد که از طریق اهداف جزئی زیر محقق می شود:

الف) شناسایی منابع تأمین نقدینگی در فعالیتهای اقتصادی بخش تعاون؛

ب) بررسی دیدگاههای کارشناسان و رهبران محلی در خصوص راه های تأمین نقدینگی مورد نیاز در فعالیتهای اقتصادی بخش تعاون؛

ج) ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت موجود .

پیشینه تجربی

در زمینه تأمین سرمایه و نقدینگی در تعاونیها تاکنون تحقیقی دقیق و مشخص انجام نگرفته اما در زمینه چگونگی تأمین نقدینگی در شرکتهای سهامی و یا در سازمانها و . . . تحقیقاتی صورت گرفته که در زیر به بررسی آنها می پردازیم .

موسوی (۱۳۸۴) با استفاده از شبکه‌های عصبی، مدل مناسبی را برای مدیریت نقدینگی نهادهای مالی در چارچوب نظام بانکداری بدون ربا تهیه کرده است. این تحقیق با دو هدف شناسایی مؤلفه‌های مدیریت نقدینگی در چارچوب نظام بانکداری بدون ربا و پیش‌بینی نقدینگی انجام گرفته است. در گام اول رهیافت منابع و مصارف به عنوان مدل مفهومی تحقیق انتخاب شده است. سپس به منظور طراحی مدل عملیاتی تحقیق، با مراجعه به قوانین و آیین‌نامه‌های نظام بانکداری بدون ربا، کلیه اقلام نقدینگی و منابع و مصارف نقدینگی شناسایی و مدل‌سازی شده‌اند. به منظور آموزش شبکه، از داده‌های ۴ ماه اول سال ۱۳۸۳ استفاده شده و برای آزمون شبکه نیز پیش‌بینی نقدینگی برای ماه هشتم سال انجام گرفته است.

درویشی نیا (۱۳۷۹) با انجام تحقیقی درباره ارزیابی میزان موفقیت شرکتهای تعاونی تولیدروستایی در استان مازندران، به بررسی نگرش اعضا نسبت به شرکت تعاونی، میزان مشارکت اعضا در فعالیتهای شرکت تعاونی، ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی و فردی اعضا، شناخت روابط متقابل و میزان تأثیر متغیرهای مستقل در متغیر وابسته (میزان موفقیت شرکتهای تعاونی) پرداخته است. نتایج این تحقیق مبین پایین و متوسط بودن میزان موفقیت شرکتهای تعاونی تولید روستایی و متوسط بودن میزان رضایتمندی اعضا از شرکتهای تعاونی، متوسط بودن نگرش و آگاهی اعضا نسبت به شرکت تعاونی و کم بودن میزان مشارکت اعضا در شرکت تعاونی و فعالیتهای آن بوده است.

شاگری (۱۳۷۷) در بررسی کاربرد مدل اسپرینگیت برای پیش بینی ورشکستگی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نشان داد که یکی از مهمترین موضوعات مطرح شده در زمینه مدیریت مالی، سرمایه گذاری و اطمینان به سرمایه گذاری می باشد. همچنین یکی از مسائلی که می تواند به نحوه تصمیم گیری در مورد سرمایه گذاری کمک کند، وجود ابزارها و مدلهای مناسب برای ارزیابی شرایط مالی و وضعیت سازمانهاست. در تجزیه و تحلیل خطر مالی هدف این است که معلوم شود آیا واحد تجاری توانایی واریز بموقع دیون و تعهدات خود را دارد یا نه؟ در پیش بینی ورشکستگی از روشهای مختلفی استفاده می شود که یکی از معروفترین آنها روش تجزیه و تحلیل بنیادی می باشد. یکی از افرادی که با استفاده از این روش مدلی را برای پیش بینی ورشکستگی ارائه داده است، دانشمند معروفی به نام اسپرینگیت می باشد که با استفاده از برخی نسبتهای مالی، موفق به طراحی مدلی در این زمینه شده است. مدل اسپرینگیت با ۸۸ درصد اطمینان می تواند ورشکستگی شرکتها را دو سال قبل از وقوع آنها پیش بینی نماید. در بورس اوراق بهادار تهران ملاک خروج شرکتها از بازار سرمایه، ماده ۱۴۱ قانون تجارت می باشد. به نظر می رسد مدل اسپرینگیت با درصدی خطا بتواند پیش بینی کند که آیا شرکتها ظرف دو سال آینده مشمول ماده ۱۴۱ خواهند شد یا خیر؟

طالبی (۱۳۷۷) در تحقیقی سرمایه را عنصر حیاتی و مهمی دانست که هم در تأسیس و ایجاد فعالیتهای اقتصادی و هم در بهره برداری از آنها نقش کلیدی دارد. اگر سرمایه در اختیار نباشد، هیچ گونه فعالیت اقتصادی را نمی توان پایه گذاری کرد و پس از پایه گذاری فعالیتهای اقتصادی و آماده کردن آنها برای بهره برداری نیز اگر سرمایه لازم جهت به فروش در آوردن عملیات وجود نداشته باشد، آن سرمایه گذاری های اولیه حاصل و نتیجه ای نخواهد داشت. با وجود نقش مهم سرمایه در اقتصاد، نکته اساسی کمبود سرمایه است. نکته دیگر، نگرانی مستمر تأمین کنندگان سرمایه (اعم از کسانی که وام می دهند و کسانی که مالکیت را می پذیرند) در مورد اصل سرمایه و عایدات حاصل از آن است. بنابراین اگر شرکتی بخواهد پاسخگوی کمبود سرمایه و نیز پاسخگوی تأمین کنندگان سرمایه باشد باید مدیریت مناسبی بر سرمایه اعمال کند. آن بخش از سرمایه که صرف سرمایه گذاری تأسیس می شود و پس از تصمیمات

اولیه و بنا نهادن تأسیسات کارخانه‌ها، احتمال برگشتش بسیار کم است و یا هزینه های سنگینی را برای تغییر و تبدیل تصمیمات در بر دارد، به تدابیر و بررسیهای دقیق و آینده نگری های هوشمندانه نیاز دارد. پس از سرمایه گذاری های اساسی و اولیه، بخش دیگری از سرمایه باید برای پشتیبانی از عملیات شرکت مورد استفاده قرار گیرد (سرمایه در گردش). هرگونه بازده سرمایه های تأسیسی منوط به بهره برداری از تأسیسات ایجاد شده است و این نیز به نوبه خود منوط به وجود نقدینگی (سرمایه در گردش) و از جایگاه ویژه ای در مدیریت مالی برخوردار است. البته موفقیت شرکتها در مدیریت سرمایه در گردش علاوه بر تلاشها و اقدامات مدیران، وابسته به بسترها و شرایط محیطی هم می باشد، گر چه مدیران موفق حتی بر کاستیها و نواقص محیط هم می توانند فائق آیند.

در کل، در پژوهش طالبی روشها و اقدامات شرکتهای ایرانی در مدیریت سرمایه در گردش بررسی و شناسایی شده است. همچنین عوامل محیطی تأثیرگذار بر نقدینگی شرکتها و در نهایت میزان تأثیرگذاری مدیریت سرمایه در گردش بر نقدینگی شرکتها بررسی شده است. نتیجه گیری نهایی حاکی از ضرورت جدی تقویت بنیانهای مدیریت سرمایه در گردش شرکتهاست. به هر روی انگیزه پژوهش فوق حل مشکل نقدینگی شرکتها با توجه به ابعاد درون شرکتی مدیریت نقدینگی بوده است.

روش تحقیق

با توجه به ماهیت موضوع مورد مطالعه، روش قالب در این پژوهش ترکیبی از روشهای اسنادی و پیمایشی می باشد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه کارشناسان، صاحب نظران، اعضای شوراهای اسلامی مناطق شهری و روستایی، رهبران محلی و پیشروان امور تولیدی و غیره ساکن در استان گلستان تشکیل می دهند.

با توجه ماهیت روش قالب در این پژوهش، برای جمع آوری اطلاعات از ابزارهای مصاحبه و پرسشنامه و به فراخور شرایط از اسناد و مدارک استفاده شده است.

برای توصیف و تحلیل داده‌ها از تکنیکهای موجود در آمار توصیفی (جداول یک‌بعدی، دو بعدی، مقیاسهای پراکندگی، مقیاسهای گرایش به مرکز و تکنیکهای ترسیمی) استفاده شده است.

قلمرو مکانی این پژوهش، محدوده جغرافیایی استان گلستان می‌باشد که از غرب حوزه شهرستان بندرگز شروع و به حوزه شرق استان (شهرستان کلالة) منتهی می‌گردد. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است:

$$n = \frac{(t)^2(pq)}{(d)^2} \div \left(1 + \frac{1}{N} \left(\frac{(t)^2(pq)}{(d)^2} - 1 \right) \right)$$

که در آن n حجم نمونه آماری (۳۱۴)، N حجم جامعه اصلی (جمعیت آماری) (۴۴۲۸ نفر)، d دقت احتمالی مطلوب (۰/۰۵)، t ضریب مشخص کننده احتمال خطای حدی (یعنی احتمال اینکه خطای واقعی نمونه از خطای حدی تجاوز نخواهد کرد) (۱/۹۶)، p احتمال وجود صفت (۰/۵)، q احتمال عدم وجود صفت (۰/۵) است. روش نمونه‌گیری نیز تصادفی طبقه‌بندی سیستماتیک می‌باشد.

نتایج و بحث

تجزیه و تحلیل نتایج این مطالعه در دو قسمت به شرح زیر ارائه می‌شود:

الف) متغیرهای زمینه‌ای

این متغیرها شامل جنس، سن، سطح تحصیلات، سمت در تعاونی و سابقه کار در تعاون است. جهت سهولت مطالعه وضعیت موجود متغیرهای زمینه‌ای، این متغیرها در جدول ۱ نشان داده شده‌اند.

جدول ۱. خلاصه شاخصهای آماری متغیرهای زمینه‌ای

نام متغیر	گزینه‌ها	تعداد	درصد	میانگین
جنس	مرد	۲۷۰	۸۶/۳	-
	زن	۴۳	۱۳/۷	
	جمع	۳۱۳	۱۰۰	
سن (به سال)	۲۰-۲۹	۵۵	۱۷/۶	۴۱/۲
	۳۰-۳۹	۱۶۵	۵۲/۷	
	۴۰-۴۹	۷۶	۲۴/۳	
	۵۰ سال به بالا	۱۲	۳/۸	
	اظهار نشده	۵	۱/۶	
	جمع	۳۱۳	۱۰۰	
سطح تحصیلات (به کلاس)	زیر دیپلم	۱۴	۵/۱	۱۲/۶
	دیپلم	۱۰۴	۳۳/۲	
	فوق دیپلم	۲۹	۹/۳	
	لیسانس و بالاتر	۱۶۴	۵۲/۴	
	جمع	۳۱۳	۱۰۰	
سمت در تعاونی	کارشناس	۴۲	۱۳/۴	-
	مدیر عامل و عضو هیئت مدیره	۱۳۴	۴۲/۸	
	رهبران محلی	۸۵	۲۷/۲	
	کارشناس سایر دستگاهها	۵۲	۱۶/۶	
	جمع	۳۱۳	۱۰۰	
سابقه کار در تعاون (به سال)	۱-۱۰	۲۱۵	۶۶/۶	۱۰/۳
	۱۱-۲۰	۳۵	۱۱/۲	
	۲۱-۳۰	۱۳	۴/۲	
	اظهار نشده	۵۰	۱۶	
	جمع	۳۱۳	۱۰۰	

مأخذ: یافته‌های تحقیق

از کل نمونه های مورد مطالعه، ۲۷۰ نفر (۸۶/۳ درصد) مرد و ۴۳ نفر (۱۳/۷ درصد) زن می باشند. قلت تعداد زنان می تواند نشانه ای از ضعف مشارکت این گروه در تعاونیها باشد. از لحاظ گروه سنی بیشترین تعداد نمونه ها (۱۶۵ نفر) با ۵۲/۷ درصد در گروه سنی ۳۰ تا ۳۹ سال و کمترین آنها (۱۲ نفر) با ۳/۸ درصد در گروه سنی ۵۰ ساله و بالاتر قرار گرفته اند. میانگین سن پاسخگویان ۴۱/۲ سال است. از لحاظ سطح تحصیلات بیشترین تعداد نمونه (۱۰۴ نفر) با ۳۳/۲ درصد به دیپلمه ها و کمترین تعداد (۱۴ نفر) با ۵/۱ درصد به زیر دیپلم اختصاص دارد. میانگین سطح تحصیلات پاسخگویان ۱۲/۶ کلاس بوده است. از لحاظ سمت در تعاونی، مدیرعامل و عضو هیئت مدیره تعاونی با ۴۲/۸ درصد (۱۳۴ نفر) بیشترین فراوانی و کارشناس تعاون با ۱۳/۴ درصد (۴۲ نفر) کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده اند. میانگین سابقه کار پاسخگویان در بخش تعاون نیز برابر با ۱۰/۳ سال است.

ب) متغیرهای مفهومی تحقیق

در این بخش ابتدا وضعیت شرکتهای تعاونی در استفاده از تسهیلات بخش تعاون برای شروع فعالیت و منابع موجود تأمین نقدینگی بررسی شده است. آنگاه به عوامل مؤثر در تأمین نقدینگی، عوامل مؤثر بر کاهش هزینه های جاری، راههای تأمین نقدینگی و در نهایت موانع تأمین نقدینگی پرداخته شده است

۱. وضعیت استفاده از منابع تسهیلات بخش تعاون در شروع فعالیت اقتصادی

داده های جدول ۲ نشان می دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه که به « استفاده از تسهیلات بخش تعاون برای شروع فعالیت اقتصادی » پاسخ داده اند به ترتیب پاسخ ۴۹/۲ درصد مثبت و ۴۵/۷ درصد منفی بوده است. ۵/۱ درصد نیز پاسخی نداده اند.

جدول ۲. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب استفاده از تسهیلات بخش تعاون در

شروع فعالیت اقتصادی

استفاده از تسهیلات بخش تعاون	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی
بلی	۱۵۴	۴۹/۲
خیر	۱۴۳	۴۵/۷
بی پاسخ	۱۶	۵/۱
جمع کل	۳۱۳	۱۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۲. منابع موجود تأمین نقدینگی مورد نیاز جهت انجام فعالیتهای اقتصادی

داده‌های جدول ۳ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نمونه مورد مطالعه ۶/۱ درصد برای تأمین نقدینگی مورد نیاز جهت انجام فعالیتهای اقتصادی خود از سرمایه فردی، ۵۹/۷ درصد از وام بانکها و ۲۵/۹ درصد از سرمایه فردی و وام بانکها استفاده کرده‌اند و ۸/۳ درصد به این پرسش پاسخی نداده‌اند.

مقایسه درصدهای فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۵۹/۷) برای تأمین نقدینگی مورد نیاز جهت انجام فعالیتهای اقتصادی خود از وام بانکها استفاده کرده‌اند.

جدول ۳. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب چگونگی تأمین نقدینگی مورد نیاز

جهت انجام فعالیتهای اقتصادی

منبع تأمین نقدینگی	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی
سرمایه فردی	۱۹	۶/۱
وام بانکها	۱۸۷	۵۹/۷
سرمایه فردی و وام از بانکها	۸۱	۲۵/۹
اظهار نشده	۲۶	۸/۳
جمع	۳۱۳	۱۰۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۳. عوامل مؤثر بر تأمین نقدینگی

۱.۳. تأثیر تشکیل تعاونیهای بزرگ در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۴ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه که «تأثیر تشکیل تعاونیهای بزرگ بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون» را مشخص کرده‌اند، ۱/۶ درصد، ۱۱/۸ درصد، ۴۶/۶ درصد و ۳۸/۳ درصد به ترتیب گزینه های خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱/۶ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۸۴/۹ درصد) بر این باورند که تأثیر تشکیل تعاونیهای بزرگ می‌تواند بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون تأثیر زیاد و خیلی زیاد داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۲۴ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر این گروه.

جدول ۴. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر تشکیل تعاونیهای بزرگ در

تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه ها
۳/۲۴	۱/۶	۱/۶	۱/۶	۵	خیلی کم
	۱۳/۶	۱۲	۱۱/۸	۳۷	کم
	۶۱	۴۷/۴	۴۶/۶	۱۴۶	زیاد
	۱۰۰	۳۹	۳۸/۳	۱۲۰	خیلی زیاد
			۱/۶	۵	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۲.۳. تأثیر سهم آورده متقاضیان فعالیتهای اقتصادی در بخش تعاون در تأمین نقدینگی

داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه ۲/۹ درصد، ۱۴/۱ درصد، ۵۱/۴ درصد و ۳۰ درصد به ترتیب تأثیر سهم آورده متقاضیان فعالیتهای اقتصادی در بخش تعاون در تأمین نقدینگی را خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند و ۱/۶ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد

مطالعه (۸۱/۴ درصد) بر این باورند که سهم آورده متقاضیان فعالیتهای اقتصادی در بخش تعاون می تواند تأثیر مثبت بر تأمین نقدینگی مورد نیاز داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۱۰ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۵. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر سهم آورده متقاضیان فعالیتهای اقتصادی در بخش تعاون در تأمین نقدینگی

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۱۰	۲/۹	۲/۹	۲/۹	۹	خیلی کم
	۱۷/۲	۱۴/۳	۱۴/۱	۴۴	کم
	۶۹/۵	۵۲/۳	۵۱/۴	۱۶۱	زیاد
	۱۰۰	۳۰/۵	۳۰	۹۴	خیلی زیاد
			۱/۶	۵	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۳.۳. تأثیر نقش تسهیلات بانکی در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۶ نشان می دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه ۱/۳ درصد، ۴/۸ درصد، ۴۵/۴ درصد و ۴۸/۲ درصد به ترتیب تأثیر نقش تسهیلات بانکی در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون را خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد دانسته و ۰/۳ درصد نیز به این سؤال پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۳/۶ درصد) بر این باورند که نقش تسهیلات بانکی در تأمین نقدینگی مورد نیاز فعالیتهای اقتصادی بخش تعاون زیاد و خیلی زیاد است. میانگین حاصل شده (۳/۴۱ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۶. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر استفاده از تسهیلات بانکی در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۴۱	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۴	خیلی کم
	۶/۱	۴/۸	۴/۸	۱۵	کم
	۵۱/۶	۴۵/۵	۴۵/۴	۱۴۲	زیاد
	۱۰۰	۴۸/۴	۴۸/۲	۱۵۱	خیلی زیاد
			۰/۳	۱	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۴.۳. تأثیر حمایت مالی دولت (اختصاص یارانه) در تأمین نقدینگی

داده‌های جدول ۷ نشان می‌دهد که از کل افراد نمونه مورد مطالعه ۲/۲ درصد، ۶/۷ درصد، ۳۳/۲ درصد و ۵۷/۵ درصد تأثیر حمایت مالی دولت (اختصاص یارانه) در تأمین نقدینگی تعاونیها را به ترتیب خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد دانسته و ۰/۳ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۰/۷ درصد) بر این باورند که حمایت مالی دولت می‌تواند تأثیری مثبت در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۴۶ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر این گروه.

جدول ۷. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر حمایت مالی دولت

(اختصاص یارانه) در تأمین نقدینگی

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۴۶	۲/۲	۲/۲	۲/۲	۷	خیلی کم
	۹	۶/۷	۶/۷	۲۱	کم
	۴۲/۳	۳۳/۳	۳۳/۲	۱۰۴	زیاد
	۱۰۰	۵۷/۷	۵۷/۵	۱۸۰	خیلی زیاد
			۰/۳	۱	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۵.۳. تأثیر برگزاری دوره‌های آموزشی فنی و تخصصی در شناسایی منابع جدید جهت تأمین نقدینگی

مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۸ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه که به «تأثیر برگزاری دوره‌های آموزشی فنی و تخصصی در شناسایی منابع جدید جهت تأمین نقدینگی مورد نیاز» پاسخ داده‌اند، ۱/۳ درصد، ۷ درصد، ۵۰/۲ درصد و ۳۹/۶ درصد به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱/۹ درصد نیز به این سؤال پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۸۹/۸) بر این باورند که برگزاری دوره‌های آموزشی فنی و تخصصی می‌تواند تأثیری مثبت در شناسایی منابع جدید جهت تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون داشته باشد. میانگین حاصل شده (۳/۳۱ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۸. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر برگزاری دوره های آموزشی فنی و تخصصی در شناسایی منابع جدید جهت تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه ها
۳/۳۱	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۴	خیلی کم
	۸/۵	۷/۲	۷	۲۲	کم
	۵۹/۶	۵۱/۱	۵۰/۲	۱۵۷	زیاد
	۱۰۰	۴۰/۴	۳۹/۶	۱۲۴	خیلی زیاد
			۱/۹	۶	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته های تحقیق

۶.۳. تأثیر ایجاد هماهنگی بین تعاونیها و مؤسسات مالی و اعتباری بر تأمین نقدینگی بخش تعاون

داده های جدول ۹ نشان می دهد که از نظر ۱/۹ درصد، ۵/۸ درصد، ۴۶ درصد و ۴۵ درصد افراد نمونه مورد مطالعه، تأثیر ایجاد هماهنگی بین تعاونیها و مؤسسات مالی و اعتباری مانند بانکها و ... در تأمین نیازهای نقدی تعاونیها به ترتیب در حد خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد است و ۱/۳ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده اند. بر همین اساس، اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۱ درصد) معتقدند که ایجاد هماهنگی بین تعاونیها و مؤسسات مالی و اعتباری مانند بانکها و ... می تواند تأثیری مثبت در تأمین نیازهای نقدی تعاونیها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۳۶ از ۴) نیز تأیید کننده این مطلب است.

جدول ۹. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر ایجاد هماهنگی بین تعاونیها و مؤسسات مالی و اعتباری در تأمین نقدینگی بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۳۶	۱/۹	۱/۹	۱/۹	۶	خیلی کم
	۷/۸	۵/۸	۵/۸	۱۸	کم
	۵۴/۴	۴۶/۶	۴۶	۱۴۴	زیاد
	۱۰۰	۴۵/۶	۴۵	۱۴۱	خیلی زیاد
			۱/۳	۴	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۷.۳. تأثیر ایجاد نظام آموزش مستمر در ادارات تعاون بر تخصیص بهینه منابع و تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۱۰ نشان می‌دهد که در پاسخ به «تأثیر ایجاد نظام آموزش مستمر در ادارات تعاون بر تخصیص بهینه منابع و در نتیجه تقویت نقدینگی مورد نیاز تعاونیها» ۱/۳ درصد، ۸/۳ درصد، ۴۹/۵ درصد و ۳۹ درصد افراد نمونه مورد مطالعه به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱/۹ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۸۸/۵ درصد) بر این باورند که ایجاد نظام آموزش مستمر در ادارات تعاون می‌تواند تأثیری مثبت در تخصیص بهینه منابع تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۲۹ از ۴) نیز مبین این مسئله است.

جدول ۱۰. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر ایجاد نظام آموزش مستمر در

ادارات تعاون بر تخصیص بهینه منابع و تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۲۹	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۴	خیلی کم
	۹/۸	۸/۵	۸/۳	۲۶	کم
	۶۰/۳	۵۰/۵	۴۹/۵	۱۵۵	زیاد
	۱۰۰	۳۹/۷	۳۹	۱۲۲	خیلی زیاد
			۱/۹	۶	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۸.۳. تأثیر استفاده از سنت حسنه وقف در جامعه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۱۱ نشان می‌دهد که از کل افراد نمونه مورد بررسی که به «تأثیر استفاده از سنت حسنه وقف در جامعه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها» پاسخ داده‌اند، ۷/۷ درصد، ۲۰/۴ درصد، ۴۵/۷ درصد و ۲۴/۶ درصد به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱/۶ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. بر این اساس، اکثریت نمونه (۷۰/۳ درصد) اعتقاد دارند که استفاده از سنت حسنه وقف در جامعه می‌تواند راهی مناسب در جهت تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها محسوب گردد. میانگین حاصل شده (۲/۸۹ از ۴) نیز گواه این مدعاست.

جدول ۱۱. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر استفاده از سنت حسنه وقف در جامعه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۲/۸۹	۷/۸	۷/۸	۷/۷	۲۴	خیلی کم
	۲۸/۶	۲۰/۸	۲۰/۴	۶۴	کم
	۷۵	۴۶/۴	۴۵/۷	۱۴۳	زیاد
	۱۰۰	۲۵	۲۴/۶	۷۷	خیلی زیاد
		۱۰۰	۹۸/۴	۳۰۸	جمع
			۱/۶	۵	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۹.۳. تأثیر استفاده کاربردی از سنتهای اسلامی مانند هبه و بخشش در جامعه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۱۲ نشان می‌دهد که در پاسخ به «تأثیر استفاده کاربردی از سنتهای اسلامی مانند هبه و بخشش در جامعه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها» ۸/۳ درصد، ۱۶/۳ درصد، ۳۷/۷ درصد و ۳۶/۱ درصد به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱/۶ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه (۷۳/۸ درصد) بر این باورند که استفاده کاربردی از سنتهای اسلامی مانند هبه و بخشش در جامعه می‌تواند تأثیر مثبت در تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۰۳ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۱۲. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب استفاده کاربردی از سندهای اسلامی

مانند هبه و بخشش در جامعه بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۰۳	۸/۴	۸/۴	۸/۳	۲۶	خیلی کم
	۲۵	۱۶/۶	۱۶/۳	۵۱	کم
	۶۳/۳	۳۸/۳	۳۷/۷	۱۱۸	زیاد
	۱۰۰	۳۶/۷	۳۶/۱	۱۱۳	خیلی زیاد
			۱/۶	۵	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

ماخذ: یافته‌های تحقیق

۱۰.۳. تأثیر میزان سرمایه گذاری اعضای غیرعضو در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۱۳ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد بررسی «تأثیر سرمایه گذاری اعضای غیرعضو بر تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها» از سوی ۳/۲ درصد، ۱۷/۶ درصد، ۴۹/۵ درصد و ۲۶/۲ درصد به ترتیب در حد خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد ارزیابی شده است و ۳/۵ درصد نیز به این سؤال پاسخی نداده‌اند. بر همین اساس، اکثریت نمونه مورد مطالعه (۷۵/۷ درصد) بر این باورند که سرمایه گذاری اعضای غیرعضو می‌تواند تأثیر مثبت در تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۰۲ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر این گروه.

جدول ۱۳. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب میزان سرمایه گذاری اعضای غیر عضو بر تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۰۲	۳/۳	۳/۳	۳/۲	۱۰	خیلی کم
	۲۱/۵	۱۸/۲	۱۷/۶	۵۵	کم
	۷۲/۸	۵۱/۳	۴۹/۵	۱۵۵	زیاد
	۱۰۰	۲۷/۲	۲۶/۲	۸۲	خیلی زیاد
			۳/۵	۱۱	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۱۱.۳. تأثیر میزان اعتماد به هیئت مدیره در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۱۴ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه که به «تأثیر اعتماد به هیئت مدیره در تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها پاسخ داده اند»، ۱/۹ درصد، ۷/۷ درصد، ۳۹/۹ درصد و ۴۷ درصد به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۳/۵ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه (۸۶/۹ درصد) بر این باورند که اعتماد به هیئت مدیره می‌تواند تأثیر مثبت در تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها داشته باشد. میانگین حاصل شده (۳/۳۷ از ۴) نیز تأیید کننده این مسئله است.

جدول ۱۴. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر میزان اعتماد به هیئت مدیره در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۳۷	۲	۲	۱/۹	۶	خیلی کم
	۹/۹	۷/۹	۷/۷	۲۴	کم
	۵۱/۳	۴۱/۴	۳۹/۹	۱۲۵	زیاد
	۱۰۰	۴۸/۷	۴۷	۱۴۷	خیلی زیاد
			۳/۵	۱۱	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۱۲.۳. تأثیر میزان شفاف بودن صورتهای مالی در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

داده‌های جدول ۱۵ نشان می‌دهد که در پاسخ به «تأثیر شفاف بودن صورتهای مالی در تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها» ۱/۳ درصد، ۴/۵ درصد، ۴۴/۷ درصد و ۴۶/۳ درصد افراد نمونه مورد بررسی به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۳/۲ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. براین پایه، اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۱ درصد) معتقدند که شفاف بودن صورتهای مالی می‌تواند تأثیر مثبت در تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۴/۴۱ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۱۵. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر میزان شفاف بودن صورتهای مالی در تأمین نقدینگی مورد نیاز بخش تعاون

گزینه‌ها	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی نسبی خالص	فراوانی تجمعی	میانگین
خیلی کم	۴	۱/۳	۱/۳	۱/۳	۳/۴۱
کم	۱۴	۴/۵	۴/۶	۵/۹	
زیاد	۱۴۰	۴۴/۷	۴۶/۲	۵۲/۱	
خیلی زیاد	۱۴۵	۴۶/۳	۴۷/۹	۱۰۰	
بی پاسخ	۱۰	۳/۲			
جمع کل	۳۱۳	۱۰۰			

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۴. عوامل مؤثر بر کاهش هزینه‌های جاری و مصرف بهینه منابع مالی

۱.۴. تأثیر ارائه خدمات مشاوره‌ای فنی توسط کارشناسان دستگاههای اجرایی در کاهش هزینه‌های

جاری تعاونیها

داده‌های جدول ۱۶ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه میزان «تأثیر ارائه خدمات مشاوره‌ای فنی توسط کارشناسان دستگاههای اجرایی در کاهش هزینه‌های جاری تعاونیها (حقوق، خرید مواد اولیه) و در نتیجه مصرف بهینه منابع مالی تعاونیها» از سوی ۳/۲ درصد، ۸/۳ درصد، ۴۶ درصد و ۴۱/۹ درصد به ترتیب خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد بیان شده است و ۰/۶ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. بر همین اساس، اکثریت نمونه مورد مطالعه (۸۷/۹ درصد) بر این باورند که ارائه خدمات مشاوره‌ای فنی توسط کارشناسان دستگاههای اجرایی می‌تواند تأثیر مثبت در کاهش هزینه‌های جاری تعاونیها (حقوق، خرید مواد اولیه) و در نتیجه مصرف بهینه منابع مالی تعاونیها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۲۷ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۱۶. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر ارائه خدمات مشاوره ای فنی

توسط کارشناسان دستگاههای اجرایی در کاهش هزینه های جاری تعاونیها

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۲۷	۳/۲	۳/۲	۳/۲	۱۰	خیلی کم
	۱۱/۶	۸/۴	۸/۳	۲۶	کم
	۵۷/۹	۴۶/۳	۴۶	۱۴۴	زیاد
	۱۰۰	۴۲/۱	۴۱/۹	۱۳۱	خیلی زیاد
			۰/۶	۲	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۲.۴. تأثیر تخصص افراد تعاونی در استفاده بهینه از منابع مالی و در نتیجه کاهش هزینه‌ها

داده‌های جدول ۱۷ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه میزان «تأثیر تخصص افراد تعاونی در استفاده بهینه از منابع مالی و در نتیجه کاهش هزینه‌ها» از سوی ۱/۶ درصد، ۵/۱ درصد، ۴۴/۷ درصد و ۴۷/۹ درصد به ترتیب در حد خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد ارزیابی شده است و ۰/۶ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. بر این اساس، اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۲/۶ درصد) بر این باورند که تخصص افراد تعاونی می‌تواند تأثیری مثبت در استفاده بهینه از منابع مالی و در نتیجه کاهش هزینه‌ها داشته باشد. میانگین حاصل شده (۳/۴۰ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۱۷. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تخصص افراد تعاونی در استفاده بهینه

از منابع مالی

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۴۰	۱/۶	۱/۶	۱/۶	۵	خیلی کم
	۶/۸	۵/۱	۵/۱	۱۶	کم
	۵۱/۸	۴۵	۴۴/۷	۱۴۰	زیاد
	۱۰۰	۴۸/۲	۴۷/۹	۱۵۰	خیلی زیاد
			۰/۶	۲	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۳.۴. تأثیر استفاده از تجربیات افراد کار آفرین در مصرف بهینه منابع مالی و در نتیجه کاهش هزینه‌ها داده‌های جدول ۱۸ نشان می‌دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد مطالعه که به «تأثیر استفاده از تجربیات افراد کار آفرین در مصرف بهینه از منابع مالی و در نتیجه کاهش هزینه‌ها» پاسخ داده‌اند، ۰/۶ درصد، ۱/۶ درصد، ۴۴/۴ درصد و ۵۲/۴ درصد به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۶/۸ درصد) بر این باورند که استفاده از تجربیات افراد کار آفرین می‌تواند تأثیری مثبت در مصرف بهینه منابع مالی و در نتیجه کاهش هزینه‌ها داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۵۰ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۱۸. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر استفاده از تجربیات افراد

کارآفرین در مصرف بهینه منابع مالی

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۵۰	۰/۶	۰/۶	۰/۶	۲	خیلی کم
	۲/۳	۱/۶	۱/۶	۵	کم
	۴۷/۱	۴۴/۸	۴۴/۴	۱۳۹	زیاد
	۱۰۰	۵۲/۹	۵۲/۴	۱۶۴	خیلی زیاد
			۱	۳	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۴.۴. تأثیر استفاده از تجربیات مدیریتی افراد کارآفرین در به کارگیری روشهای کارآمد و جدید در

تعاونیها بر کاهش هزینه‌ها

داده های جدول ۱۹ نشان می دهد که در پاسخ به «تأثیر استفاده از تجربیات مدیریتی افراد کارآفرین در به کارگیری روشهای کارآمد و جدید در تعاونیها بر کاهش هزینه ها» ۰/۳ درصد، ۳/۵ درصد، ۴۷ درصد و ۴۸/۲ درصد افراد نمونه مورد مطالعه، به ترتیب گزینه های خیلی کم، کم، زیاد، و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. براین پایه، اکثریت نمونه مورد مطالعه (۹۵/۲ درصد) معتقدند که استفاده از تجربیات مدیریتی افراد کارآفرین در به کارگیری روشهای کارآمد و جدید در تعاونیها می تواند بر کاهش هزینه ها تأثیری مثبت داشته باشد. میانگین به دست آمده (۳/۴۵ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۱۹. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر استفاده از تجربیات مدیریتی افراد کارآفرین در به کارگیری روشهای کارآمد و جدید در تعاونیها بر کاهش هزینه ها

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۴۵	۰/۳	۰/۳	۰/۳	۱	خیلی کم
	۳/۹	۳/۵	۳/۵	۱۱	کم
	۵۱/۳	۴۷/۴	۴۷	۱۴۷	زیاد
	۱۰۰	۴۸/۷	۴۸/۲	۱۵۱	خیلی زیاد
			۱	۳	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۵.۴. تأثیر برگزاری دوره‌های آموزشی فنی و تخصصی در زمینه فعالیتهای تعاونیها بر مصرف بهینه منابع

مالی در تعاونیها

داده‌های جدول ۲۰ نشان می‌دهد که در پاسخ به «تأثیر برگزاری دوره‌های آموزشی فنی و تخصصی در زمینه فعالیتهای تعاونیها بر مصرف بهینه منابع مالی» ۲/۹ درصد، ۵/۸ درصد، ۵۷/۵ درصد و ۳۱/۹ درصد افراد نمونه مورد مطالعه به ترتیب گزینه‌های خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد را انتخاب نموده و ۱/۹ درصد نیز به سؤال فوق پاسخی نداده‌اند. مقایسه نتایج فوق نشان می‌دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۸۹/۴ درصد) اعتقاد دارند که برگزاری این دوره‌ها می‌تواند تأثیری مثبت در مصرف بهینه منابع مالی داشته باشد. میانگین حاصل شده (۳/۲۱ از ۴) نیز تأییدی است بر نظر موافقان.

جدول ۲۰. توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب تأثیر برگزاری دوره های آموزشی

فنی و تخصصی در زمینه فعالیتهای تعاونیها بر مصرف بهینه منابع مالی در تعاونیها

میانگین	فراوانی تجمعی	فراوانی نسبی خالص	فراوانی نسبی ناخالص	فراوانی مطلق	گزینه‌ها
۳/۲۱	۲/۹	۲/۹	۲/۹	۹	خیلی کم
	۸/۸	۵/۹	۵/۸	۱۸	کم
	۶۷/۴	۵۸/۶	۵۷/۵	۱۸۰	زیاد
	۱۰۰	۳۲/۶	۳۱/۹	۱۰۰	خیلی زیاد
			۱/۹	۶	بی پاسخ
			۱۰۰	۳۱۳	جمع کل

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۵. بررسی نظر پاسخگویان در مورد راه های تأمین نقدینگی

داده های جدول ۲۱ نشان می دهد که در مورد راه های تأمین نقدینگی تعاونیها، توزیع فراوانی پاسخگویان به شرح زیر است: ۸۴/۷ درصد دریافت وام از بانکها، ۷۳/۸ درصد دریافت وام از صندوق تعاون، ۲۲ درصد از طریق شناسایی منابع جدید، ۴۵/۴ درصد از طریق تقویت ارزشها و سنتهای اسلامی، ۱۷/۹ درصد ایجاد تعاونیهای بزرگ، ۱۵/۳ درصد ارتباط تعاونیها با صادرات و واردات کالاها و خدمات، ۱۳/۱ درصد تبدیل سرمایه های اندک به سرمایه های بزرگ، ۲۶/۸ درصد استفاده از تجربیات افراد موفق، ۱۱/۵ درصد ایجاد تعاونی بر مبنای نیازهای منطقه‌ای، ۱۲/۸ درصد توجه به نیاز بازار و هدایت تعاونیها در جهت هدف فوق و ۱۱/۸ درصد بدون پاسخ. مقایسه نتایج فوق نشان می دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۸۴/۷ درصد) بر این باورند که اصلی ترین راه تأمین نقدینگی تعاونیها، دریافت وام از بانکها می باشد (علت اینکه تعداد پاسخها بیش از تعداد پاسخگویان بوده به دلیل دادن بیش از یک پاسخ به سؤال می باشد).

جدول ۲۱. توزیع فراوانی نظر پاسخگویان در مورد راه های تأمین نقدینگی

فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	راهکارها
۸۴/۷	۲۵۶	دریافت وام از بانکها
۷۳/۸	۲۳۱	دریافت وام از صندوق تعاون
۲۲	۶۹	از طریق شناسایی منابع جدید
۴۵/۴	۱۴۲	از طریق تقویت ارزشها و سنتهای اسلامی
۱۷/۹	۵۶	ایجاد تعاونیهای بزرگ
۱۵/۳	۴۸	ارتباط تعاونیها با صادرات و واردات کالاها و خدمات
۱۳/۱	۴۱	تبدیل سرمایه های اندک به سرمایه های بزرگ
۲۶/۸	۸۴	استفاده از تجربیات افراد موفق
۱۱/۵	۳۶	ایجاد تعاونی بر مبنای نیازهای منطقه ای
۱۲/۸	۴۰	توجه به نیاز بازار و هدایت تعاونی ها در جهت هدف فوق
۱۱/۸	۳۷	اظهار نشده
۳۱۳	۱۰۴۰	جمع

مأخذ: یافته های تحقیق

۶. بررسی نظر پاسخگویان در مورد موانع موجود در راه تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها

داده های جدول ۲۲ نشان می دهد که توزیع فراوانی نظر افراد نمونه مورد مطالعه در زمینه موانع موجود در راه تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها عبارت است از: ۵۲/۷ درصد نبود فرهنگ جمعی کار، ۳۷/۷ درصد نداشتن آگاهی و شناخت از تعاونیها، ۲۰/۸ درصد فقدان یا نازل بودن نظام آموزشی مستمر در تعاونیها، ۲۸/۴ درصد نداشتن آگاهی لازم در زمینه علم حسابداری و حسابرسی، ۳۲/۶ درصد توجه به تعاونی صرفاً جهت گرفتن وام، ۱۰/۲ درصد مشخص نبودن حوزه های فعالیت تعاونیها، ۱۷/۲ درصد نبود تبلیغات مناسب، ۴۰/۶ درصد تناقض در قوانین تعاون، ۳۹/۳ درصد نبود سازمانهای حمایتی، ۳۱/۳ درصد عدم استفاده مناسب از تجربیات افراد خلاق، ۱۷/۲ درصد عدم ارائه مشاوره های شغلی و تولیدی جهت ساماندهی تعاونیها، ۲۱/۴ درصد عدم تقویت اتحادیه های تعاونی، ۲۷/۱ درصد نبود سیاستهای مشخص و مدون در بخش تعاون و ۱۶/۶ درصد قائم بودن سیاستها و برنامه ها به افراد و ۴۷/۲ درصد بدون پاسخ.

مقایسه نتایج فوق نشان می دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۵۲/۷ درصد) بر این باورند که نبود فرهنگ جمعی کار مهمترین مانع در راه تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیهاست. جدول ۲۲. توزیع فراوانی نظر پاسخگویان مورد مطالعه در زمینه موانع موجود در راه تأمین

نقدینگی مورد نیاز تعاونیها

فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	دلایل
۵۲/۷	۱۶۵	نبود فرهنگ جمعی کار
۳۷/۷	۱۱۸	نداشتن آگاهی و شناخت از تعاونیها
۲۰/۸	۶۵	نبود یا نازل بودن نظام آموزشی مستمر در تعاونیها
۲۸/۴	۸۹	نداشتن آگاهی لازم در زمینه علم حسابداری و حساسی
۳۲/۶	۱۰۲	توجه به تعاونی صرفاً جهت گرفتن وام
۲۷/۲	۸۵	پایین بودن مطالعات کارشناسی در زمینه شناخت نیازهای منطقه‌ای
۱۰/۲	۳۲	مشخص نبودن حوزه های فعالیت تعاونیها
۱۷/۲	۵۴	نبود تبلیغات مناسب
۴۰/۶	۱۲۷	تناقض در قوانین تعاون
۳۹/۳	۱۲۳	نبود سازمانهای حمایتی
۳۱/۳	۹۸	عدم استفاده مناسب از تجربیات افراد خلاق
۱۷/۲	۵۴	عدم ارائه مشاوره های شغلی و تولیدی جهت سامان دهی تعاونیها
۲۱/۴	۶۷	عدم تقویت اتحادیه های تعاونی
۲۷/۱	۸۵	نبود سیاستهای مشخص و مدون در بخش تعاون
۱۶/۶	۵۲	قائم بودن سیاستها و برنامه ها به افراد
۴۷/۲	۱۳۲	اظهار نشده
	۳۱۳	جمع

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۱.۶. بررسی نظر پاسخگویان در مورد چگونگی گسترش فرهنگ جمعی و گروهی کار

گسترش فرهنگ جمعی و گروهی کار در تعاونیها بسیار با اهمیت است و لذا سؤالی در این زمینه (چگونگی گسترش فرهنگ جمعی و گروهی کار) در پرسشنامه مطرح شده و نتایج در جدول ۲۳ آمده است. داده های این جدول نشان می دهد که از بین ۳۱۳ نفر نمونه مورد

بررسی ۶۰/۴ درصد استفاده از دستورات اسلامی مرتبط ، ۶۲/۳ درصد تقویت ارزشهای اسلامی مانند تعاون ، همکاری و غیره ، ۴۵ درصد تقویت سنتهای اسلامی مانند قرض الحسنه ، هبه و غیره ، ۱۹/۸ درصد احیای ارزشهای مناسب و مرتبط در جامعه سنتی در ساختارهای جدید جامعه ، ۱۱/۲ درصد توجه به فرهنگ جمعی از طریق اتخاذ سیاستها و برنامه های مدون و نهادمندی آنها ، ۱۶/۳ درصد ایجاد نظام تشویقی برای تعاونیهای موفق بزرگ ، ۲۲/۷ درصد ترجیح منافع جمعی به جای منافع فردی ، ۲۹/۱ درصد همسویی سیاستهای تعاون با برنامه ها و سیاستهای جمع گرایانه را راههای چگونگی گسترش فرهنگ جمعی و گروهی دانسته اند و ۳۲/۶ درصد نیز پاسخی ارائه نداده اند.

مقایسه نتایج فوق نشان می دهد که اکثریت نمونه مورد مطالعه (۶۲/۳ درصد) بر این باورند که تقویت ارزشهای اسلامی مانند تعاون ، همکاری و ... می تواند در گسترش فرهنگ جمعی و گروهی کار نقش آفرینی نماید.

جدول ۲۳. توزیع فراوانی نظر پاسخگویان در مورد چگونگی گسترش فرهنگ جمعی و

گروهی کار

فراوانی نسبی	فراوانی مطلق	راهکارها
۶۰/۴	۱۸۹	استفاده از دستورات اسلامی مرتبط
۶۲/۳	۱۹۵	تقویت ارزشهای اسلامی مانند تعاون ، همکاری و ...
۴۵	۱۴۱	تقویت سنتهای اسلامی مانند قرض الحسنه ، هبه و ...
۱۹/۸	۶۲	احیای ارزشهای مناسب و مرتبط در جامعه سنتی در ساختارهای جدید جامعه
۱۱/۲	۳۵	توجه به فرهنگ جمعی از طریق اتخاذ سیاستها و برنامه های مدون و نهادمندی آنها
۱۶/۳	۵۱	ایجاد نظام تشویقی برای تعاونیهای موفق بزرگ
۲۲/۷	۷۱	ترجیح منافع جمعی به جای منافع فردی
۲۹/۱	۹۱	همسویی سیاستهای تعاون با برنامه ها و سیاستهای جمع گرایانه
۳۲/۶	۱۰۲	اظهار نشده
	۳۱۳	جمع

مأخذ: یافته های تحقیق

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که تعاونیها زمانی می‌توانند نقدینگی مورد نیاز خود را تأمین نمایند که اعتماد متقابل بین اعضای تعاونی با مدیران وجود داشته باشد و علاوه بر آن، تلاش مستمر و پویای اعضا جهت تحقق اهداف تعاونی در بین اعضا به عنوان یک اصل یا ارزش مهم حاکمیت داشته باشد. در این صورت آنها می‌توانند با خلاقیت و استفاده از خرد جمعی، منابع مورد نیاز را شناسایی کنند و با تلاش مستمر به کسب این منابع بپردازند.

با عنایت به نتایج تحقیق، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

۱. در هنگام تشکیل تعاونیها، تدابیری اندیشیده شود که افراد متقاضی به جای اینکه در پی گرفتن وام باشند، به دنبال افزایش آورده اولیه خود و همچنین ایجاد تراکم سرمایه به واسطه جمع‌شدن سرمایه‌های محدود اعضا باشند تا با همفکری و مدیریت سرمایه خود، زمینه‌های تأمین نقدینگی لازم و افزایش این نقدینگی را در فرایند فعالیت فراهم آورند.
۲. در جهت تأمین نقدینگی لازم و افزایش آن، تلاش گردد که تعاونیهای بزرگ تشکیل و اتحادیه‌ها نیز تقویت شوند و سرانجام اتاق تعاون با ساماندهی، هدایت و نظارت بر فعالیتها، زمینه‌های تحقق هدف مورد نظر را فراهم کند.
۳. با ارائه آموزشهای لازم، توانمندی اعضا نسبت به مدیریت مالی افزایش یابد. به واسطه این مهم می‌توان تا حد زیادی از هدر رفتن سرمایه‌ها کاست و از همه مهمتر منابع مالی را در جهت مناسب هدایت نمود.
۴. برای ایجاد علاقه بیشتر در تعاونگران و هدایت آنان جهت جذب و تأمین نقدینگی لازم، اصلاحات قانونی در محتوای قانون تعاون مصوب ۱۳۷۷ انجام گیرد تا از بروز مشکلات مطرح شده پیشگیری شود و تعاونیها بتوانند به رسالت خود عمل نمایند.
۵. با اتخاذ سیاستها و برنامه‌های مناسب (اصلاح قوانین موازی، شفاف نمودن شیوه انجام کارهای کارشناسی، ایجاد هماهنگی بین قوانین بخش تعاون با سایر دستگاههای مرتبط

و... ضمن برطرف کردن موانع موجود، شرایط لازم برای جذب نقدینگی مورد نیاز جهت پیشرفت فعالیتهای تعاونیها فراهم گردد.

۶. جهت شناسایی منابع جدید و مدیریت منابع موجود تا حد امکان از تجربیات افراد خلاق، نوآور و کارآفرین استفاده گردد.

۷. با توجه به ریشه دار بودن فرهنگ و ارزشهای اسلامی در ذهنیت مردم ایران و به تبع آن در استان گلستان، ارزشها و سنتهای حسنه اسلامی می‌توانند تا حد زیادی به گسترش فرهنگ جمعی کار و به تبع آن تأمین نقدینگی مورد نیاز تعاونیها کمک کنند.

۸. با توجه به اینکه ادارات تعاون در زمینه هزینه کردن ۴ درصد از سود تعاونیها اختیاری ندارند پیشنهاد می‌گردد ضمن بازنگری در این قانون، بستری فراهم گردد تا تعاونگران خود تصمیم‌گیرنده در زمینه چگونگی هزینه نمودن این مبالغ باشند.

۹. با توجه به گذشته تاریخی ایران و به تبع آن استان گلستان، از آنجا که در قدیم نظامهای همیاری و تعاون وجود داشتند که به صورت خودجوش فعالیت می‌نمودند و بسیاری از مشکلات فرا روی جامعه را مرتفع می‌نمودند ولی به واسطه دگرگونی ساختارهای اقتصادی و اجتماعی منسوخ شدند، لذا پیشنهاد می‌گردد که با بررسی نظامهای همیاری گذشته، شرایط جدید با الهام از تجربیات گذشته ساماندهی شود تا بدین واسطه بخش قابل ملاحظه‌ای از منابع لازم جهت تداوم فعالیتهای تعاونی فراهم گردد.

منابع

۱. درویشی نیا علی اصغر (۱۳۷۹)، ارزیابی میزان موفقیت شرکتهای تعاونی تولید روستایی در استان مازندران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده کشاورزی.
۲. شاکری عبدالرضا، بررسی کاربرد مدل اسپرینگیت برای پیش‌بینی ورشکستگی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، دانشکده معارف اسلامی و مدیریت.

۳. طالبی، محمد (۱۳۷۷)، ارزیابی وضعیت موجود مدیریت سرمایه در گردش در شرکتهای ایرانی، پایان نامه دکتری، دانشگاه تهران، دانشکده مدیریت.

۴. موسوی، سید رضا (۱۳۸۴)، طراحی مدل مناسب پیش بینی در مدیریت نقدینگی نهادهای مالی در چارچوب نظام بانکداری بدون ربا با استفاده از شبکه‌های عصبی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، دانشکده معارف اسلامی و مدیریت.

